

KOSOVA

Ekonomik ve Ticari Değerlendirme Raporu

Raporlama Dönemi: 2024 1. Çeyreği

Raporu Hazırlayan: Priştine Ticaret Müşavirliği

I- Temel Ekonomik Göstergeler

Kosova	2022	2023	2023/2022 % Değişim	2023 (1-3)	2024 (1-3)	2024/2023 % Değişim
GSYİH (Cari Fiyatlar -Milyar €)	8,89	9,65	8,5	1,9	-	-
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	4,27	3,34	-	3,85	-	-
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - €)	5.037	-	-	-	-	-
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	11,6	4,9	-	9,8	2,1	-
İşgücü (Milyon)	0,4	0,37*	-6,8	-	-	-
İşsizlik Oranı (%)	12,6	-	-	-	-	-
Cari İşlemler Dengesi (milyar €)	-0,91	-0,73	-19,7	-0,22	0,01	-
İhracat (Milyar €)	0,92	0,86	-6,5	0,21	0,21	-0,2
İthalat (Milyar €)	5,6	5,9	5,3	1,25	1,36	0,9

Kaynak: Kosova Merkez Bankası, Kosova İstatistik Ajansı

* 2023 Ocak – Kasım

DEĞERLENDİRME

Kosova İstatistik Ajansı verilerine göre, Kosova ekonomisinde Gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) 2022 yılında %4,27 büyüme gösterirken 2023 yılında ise %3,34 büyüme gerçekleştirmiştir. 2021 yılında pandemi sonrası toparlanma döneminde enflasyon oranı tüm dünyada olduğu gibi Kosova’da da ilk başta artış eğilimi göstermiş, sonrasında ise 2023 yılı itibariyle düşüş yaşanmış ve yıl sonu enflasyon oranı % 4,9 olarak açıklanmıştır. Resmi para birimi Avro olan ülkede 2022 yılında %11,6 olan resmi enflasyon oranı, 2023 yılı sonu itibariyle %4,9 olarak açıklanmıştır. 2024 yılı Ocak – Mart dönemi enflasyon oranı da %2,1 olarak açıklanmıştır.

2023 yılı sonu itibariyle Kosova’nın toplam ihracatı bir önceki yıla kıyasla % 6,5 azalarak 863,1 milyon Avro’ya, mal ithalatı ise yine bir önceki yıla göre 2023 yılı sonu itibariyle % 5,3 artarak 5.915 milyon Avro’ya ulaşmıştır. 2024 yılı Ocak – Mart dönemi Kosova ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre % 0,2 azalmış 211,1 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı Ocak – Mart dönemi Kosova ithalatı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %0,9 artarak 1.368 Milyon Avro olarak gerçekleşmiştir.

Turizm gelirleri Kosova’nın önemli gelir kaynakları arasında yer almaktadır. Özellikle yurt dışında yaşayan Kosovalı vatandaşların tatil dönemlerini ülkede geçirmeleri Kosova ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır. 2021 yılında salgın nedeniyle turizm gelirlerinde önemli bir düşüş yaşanmış olmakla birlikte; bu durum Kosova’ya fiilen gelemeyen vatandaşların ülkelerine finansal katkı sağlamalarına engel olamamıştır. 2022 yılında yurt dışında yaşayan Kosovalı vatandaşlar tarafından ülkeye 1.222 milyon Avro

gönderilmiştir. 2023 yılı sonu itibariyle ise ülkeye toplamda 1.343 milyon Avro gönderilmiştir. 2023 yılı itibariyle ülkeye en fazla paranın gönderildiği başlıca lkeler 152,6 milyon Avro ile Almanya, 75,1 milyon Avro ile İsviçre ve 29,3 milyon Avro ile ABD'dir. Kosova İstatistik Ajansı tarafından açıklanan konaklama istatistiklerine göre, Covid-19 salgının başladığı yıl olan 2020 yılında ülkeye yurtdışından gelen toplam ziyaretçi sayısı 85.215 iken bu rakam 2021 yılında 221.843, 2022 yılında da 297.589 olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılı sonu itibariyle ise ülkeye gelen toplam ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre 25,8 artarak 374.442 olarak gerçekleşmiştir.

lkeye gelen doğrudan yabancı yatırımlar son yıllarda artış eğilimi göstermektedir. 2023 yılı sonu itibariyle doğrudan yabancı yatırımlar bir önceki yıla göre %15,3 artış göstererek 844,3 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir.

Kosova Merkez Bankası verilerine göre; Türkiye, 2007 - 2023 yılı sonu itibariyle 429,6 milyon Avro'luk tutar ile Kosova'daki 6. yatırımcı lkedir. Kosova'ya yapılan doğrudan yabancı yatırımlarda ilk 5 ülke ise 1.257 milyon Avro ile Almanya, 1.063 milyon Avro ile İsviçre, 473 milyon Avro ile ABD, 446 milyon Avro ile Arnavutluk ve 433 milyon Avro ile İngiltere'dir.

2- Dış Ticaret

A- Dış Ticaretin Genel Görünümü

	Ülkenin İhracatı (€)	Türkiye'nin Ülkeden İthalatı (€)	Türkiye Pay (%)	Ülkenin İthalatı (€)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı (€)	Türkiye Pay (%)	Türkiye-Ülke Arası Toplam Dış Ticaret Hacmi (€)
2022	920.404.658	23.455.230	2,54	5.639.396.114	842.997.636	14,94	866.452.866
2023	863.142.107	20.236.544	2,34	5.915.599.101	877.135.449	14,82	897.371.993
2024 / 3 Aylık	211.174.000	6.875.000	3,26	1.368.016.000	222.910.000	16,29	229.785.000

Kaynak: Kosova İstatistik Ajansı

B- Dış Ticaretin Aylık Görünümü

	2023 Yılı Ülkenin İhracatı (Bin €)	2024 Yılı Ülkenin İhracatı (Bin €)	2023 Yılı Türkiye'nin Ülkeden İthalatı (Bin €)	2024 Yılı Türkiye'nin Ülkeden İthalatı (Bin €)	2023 Yılı Ülkenin İthalatı (Bin €)	2024 Yılı Ülkenin İthalatı (Bin €)	2023 Yılı Türkiye'nin Ülkeye İhracatı (Bin €)	2024 Yılı Türkiye'nin Ülkeye İhracatı (Bin €)
Ocak	62.174	60.319	1.623	2.245	353.696	379.978	50.212	58.696
Şubat	73.170	70.317	2.118	1.914	390.687	467.758	57.394	67.251
Mart	81.775	80.538	1.753	2.716	508.580	520.280	72.701	96.963
Nisan	67.298		1.643		448.259		67.059	
Mayıs	74.778		2.286		518.125		75.429	
Haziran	68.572		948		467.379		67.782	
Temmuz	67.319		1.271		512.054		59.520	
Ağustos	67.341		1.581		523.153		67.980	
Eylül	78.401		1.489		527.044		65.543	
Ekim	80.446		2.092		526.972		65.610	
Kasım	76.500		2.568		593.782		146.455	
Aralık	65.368		864		545.868		81.450	
Toplam	863.142	211.174	20.236	6.875	5.915.599	1.368.016	877.135	222.910

Kaynak: Kosova İstatistik Ajansı

C- Dış Ticaretin Ürün Bazlı Görünümü

Ülkenin Dünyadan İthalatında İlk 10 Ürün					
Tarife Pozisyonu (8 Basamaklı)	Tarife Pozisyonu Adı	2022 Yılı (€)	2023 Yılı (€)	2023 Yılı (€) (Ocak - Mart)	2024 Yılı (€) (Ocak - Mart)
27101943	Petrol veya Bitümlü Minerallerin Gaz Yağları	602.432.916	507.943.920	-	-
87033290	Motorlu Taşıtlar; Dizel/Yarı Dizel (1500cm ³ < Silindir Hacmi =<2500 cm ³)	145.400.703	205.680.045	-	-
72142000	Köşeli Çubuklar (Çentik, Yiv, Oluk vb Şekil Bozuklukları Olan)	156.590.546	145.325.926	-	-
27160000	Elektrik Enerjisi	218.190.894	115.822.918	-	-
24022090	Tütün İçeren Sigaralar	100.830.722	111.209.815	-	-
93019000	Diğer Harp Silahları	3.455.867	92.665.700	-	-
22021000	Sular (Tatlandırıcı, Lezzetlendirilmiş) Alkolsüz Diğer İçecekler (Meyve Suyu Hariç)	72.075.069	79.073.901	-	-
30049000	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Hazırlanan Diğer İlaçlar	66.811.834	73.340.235	-	-
25232900	Çimento; Portland; Diğer	52.999.303	67.941.276	-	-
69072100	Ağırlıkça Suyu Absorbe Etme Katsayısı % 0,5'i Geçmeyen Seramikten Döşeme Veya Kaplama Karoları ve Kaldırım Taşları	55.076.005	57.135.744	-	-
Ülkenin Dünyaya İhracatında İlk 10 Ürün					
Tarife Pozisyonu (8 Basamaklı)	T Tarife Pozisyonu Adı	2022 Yılı (€)	2023 Yılı (€)	2023 Yılı (€) (Ocak - Mart)	2024 Yılı (€) (Ocak - Mart)
94042990	Diğer Şilteler, Yorganlar, Diz ve Ayak Örtüleri, Yastıklar	97.776.631	75.576.947	-	-
39252000	Plastikten Kapılar, Pencere ve Bunların Çerçevesi ve Pervazları ve Kapı Eşikleri	45.103.930	48.803.325	-	-

Ekonomik ve Ticari Değerlendirme Raporu
2024 1. eyreęi

72044990	Dökme Demirin, Demirin veya elięin Döküntü ve Hurdaları	38.900.605	29.306.390	-	-
22021000	Sular (Tatlandırıcı, Lezzetlendirilmiş) Alkolsüz Diğer İçecekler (Meyve Suyu Hariç)	18.933.255	27.776.642	-	-
27160000	Elektrik Enerjisi	63.231.091	20.061.252	-	-
73069000	Demir veya elikten Diğer İnce ve Kalın Borular ve İçi Boş Profiller	20.402.353	19.000.580	-	-
39211100	Stiren Polimerlerden olan Plastiklerden Diğer Plakalar, Lehvalar, Yapraklar, Filmler, Folyoler ve Şeritler	25.163.834	17.190.746	-	-
73089098	Diğer Demir veya elikten İnşaat ve İnşaat Aksamları	12.510.516	16.187.391	-	-
94042910	Metal Yaylı Şilte Mesnetleri, Yatak Takımı Eşyası	20.050.008	14.596.632	-	-
94036090	Diğer Ahşap Mobilyalar	10.557.598	13.808.796	-	-

Kaynak: Kosova İstatistik Ajansı

3- İkili Ticaret

A- İkili Ticaretin Ürün Bazlı Görünümü

Türkiye'nin Ülkeye İhracatında İlk 10 Ürün					
Tarife Pozisyonu (8 Basamaklı)	Tarife Pozisyonu Adı	2022 Yılı (€)	2023 Yılı (€)	2023 Yılı (€) (Ocak - Mart)	2024 Yılı (€) (Ocak - Mart)
93019000	Diğer Harp Silahları	1.216.268	83.528.284	-	-
27101943	Petrol veya Bitümlü Minerallerin Gaz Yağları	86.354.793	39.452.127	-	-
24022090	Tütünlerden Mamul Sigaralar	19.787.865	24.542.492	-	-
44101130	Yüzeyi Melamin Emdirilmiş Kağıtla Kaplanmış Olan Yonga Levhalar	13.941.084	16.499.569	-	-
72142000	Demir veya Alaşimsız Çelikten Çubuklar	20.960.868	14.423.276	-	-
72082700	Kalınlıkları 3 mm'den Az Olan Demir veya Alaşimsız Çelikten Yassı Hadde Ürünler	15.781.676	10.995.861	-	-
30049000	Diğer İlaçlar	5.495.147	8.310.104	-	-
19059070	Diğer Düşük Proteinli Ekmek, Pasta, Kek, Bisküvi Mamulleri	5.893.201	8.042.638	-	-
72139149	Diğer Demir veya Alaşimsız Çelikten Filmaşın	7.816.371	7.229.927	-	-
34025090	Diğer Yüzeyaktif Organik Maddeler	3.663.061	6.912.014	-	-
Türkiye'nin Ülkeden İthalatında İlk 10 Ürün					
Tarife Pozisyonu (8 Basamaklı)	Tarife Pozisyonu Adı	2022 Yılı (€)	2023 Yılı (€)	2023 Yılı (€) (Ocak - Mart)	2024 Yılı (€) (Ocak - Mart)
76020090	Alüminyum Döküntü ve Hurdalar	7.705.196	4.924.491	-	-
74040099	Bakır Döküntü ve Hurdalar	5.134.606	3.587.089	-	-
59069990	Diğer Kauçuklu Mensucat; 59.02 Pozisyonundakiler Hariç	2.970.616	2.573.883	-	-
47071000	Geri Kazanım Amaçlı Kağıt veya Karton Döküntü ve Hurdalar	102.441	1.348.199	-	-
40101200	Sadece Dokumaya Elverişli Maddelerle	663.294	972.271	-	-

	Takviye Edilmiş Vulkanize Edilmiş Kauçuktan Taşıyıcı Kolanlar ve Transmisyon Kolanları				
41012030	Yaş Ağırlığı 15 kg.ı Geçmeyen Ham Postlar ve Deriler	1.413.845	830.007	-	-
55161100	Ağartılmamış veya Ağartılmış Suni Devamsız Liflerden Dokunmuş Mensucat	1.062.677	409.446	-	-
22029100	Alkolsüz Biralar	227.319	330.868	-	-
08102010	Ahududu	0	282.184	-	-
09012100	Kafeini Alınmamış Kahve	382.786	269.660	-	-

Kaynak: Kosova İstatistik Ajansı

*Sıralamada 2023 verileri baz alınmıştır.

** Avrupa Ülkeleri için GTIP 8'li bazda sınıflama kullanılacaktır.

Kosova'ya ilişkin ürün bazında ithalat ve ihracat verileri, gerek uluslararası kaynaklarca gerekse Kosova makamlarınca aylık olarak yayımlanmamaktadır. Bu nedenle, yukarıdaki tablolarda güncelleme gerçekleştirilememiştir.

DEĞERLENDİRME

2022 yılında 5,6 Milyar Avro olan Kosova'nın toplam ithalatı, 2023 yılında 5,9 Milyar Avro olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılında Kosova'ya olan ihracatımız 842,9 Milyon Avro iken, 2023 yılında %4 artışla 877,1 Milyon Avro olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında Kosova'nın en çok ithalat yaptığı ülkeler sırasıyla; 877 milyon Avro tutarla Türkiye, 757 milyon Avro ile Almanya ve 649 milyon Avro tutarla Çin'dir. 2024 yılı Ocak – Mart döneminde ise toplam ithalat bir önceki yılın aynı dönemine göre % 0,9 artarak 1,3 Milyar Avro olarak gerçekleşmiştir. 2024 Ocak – Mart döneminde, Kosova'nın en çok ithalat yaptığı ülkeler sırasıyla; 222,9 milyon Avro ile Türkiye, 194,3 milyon Avro ile Almanya ve 135 milyon Avro ile Çin'dir.

Kosova'nın ihracat rakamlarına bakıldığında, 2022 yılında 920,4 Milyon Avro olan toplam ihracat bir önceki yıla kıyasla % 6,2 azalarak 863,1 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı Ocak – Mart döneminde ise toplam ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre % 0,2 azalarak 211,1 Milyon Avro olarak gerçekleşmiştir.

Kosova ABD'nin gelişmekte olan ülkelere uyguladığı ve gümrük tarifelerinde diğer ülkelere göre avantaj sağladığı GSP (Generalized System of Preferences) listesinde bulunmaktadır. GSP uygulaması bir serbest ticaret anlaşması (STA) statüsünde olmamakla birlikte bazı ürünlerde GSP listesinde yer alan ülkelere vergi indirimleri yapılmaktadır. Listede yer almayan ürünlerde ise tüm ülkelere aynı gümrük vergileri uygulanmaktadır. Bu kapsamda, ABD'nin Türkiye'ye Kosova'ya kıyasla daha yüksek gümrük vergisi uyguladığı

bazı sektörlerde Türk firmaların Kosova'da yatırım yaparak ABD pazarına daha kolay girebilme imkânları bulunmaktadır.

Kosova'nın ABD'ye ihracattaki vergi avantajı, en çok ihracat yaptığı ölkeler sıralamasına da yansımış olup ABD 2022 yılında Kosova'nın en çok ihracat yaptığı ölkedir. ABD, 2023 yılında da en çok ihracat yapılan ilk üç ölkedir. 2023 yılında ölkeler itibariyle en çok ihracat yapılan ölkeler sırasıyla 121,5 milyon Avro tutarla Kuzey Makedonya, 114,8 milyon Avro ile Arnavutluk ve 106 milyon Avro tutarla ABD'dir. Ölkemiz ise, 20,2 milyon Avro ile Kosova'nın en çok ihracat yaptığı 10. ölkedir. 2024 Ocak – Mart döneminde ise Kosova'nın en çok ihracat yaptığı ölkeler sırasıyla; 30,9 milyon Avro ile Kuzey Makedonya, 27,5 milyon Avro ile Arnavutluk ve 22,7 milyon Avro ile Almanya'dır. Ölkemiz ise 6,8 milyon Avro ile 2024 Ocak – Mart döneminde Kosova'nın en çok ihracat yaptığı 10. ölkedir.